

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Newsletter

Východoevropský program 1/2010

leden 2010

U Měsíčník o dění ve Východní Evropě

V tomto vydání najdete

Parlamentní volby v Uzbekistánu změnu nepřinesly
Rusko-ukrajinské energetické spory na konci roku 2009
Projev prezidenta Medveděva o stavu Ruské federace
Speciál – Prezidentské volby na Ukrajině 2010

Minianalýzy

Parlamentní volby v Uzbekistánu změnu nepřinesly

David Příhoda

Dne 27. prosince roku 2009 se v Uzbekistánu uskutečnily volby do Zákonodárné sněmovny, dolní komory parlamentu. Tyto volby nepřinesly žádnou změnu politických poměrů v zemi, ostatně se to od nich ani nečekalo.

Parlamentní volby jsou volbami druhého řádu. V uzbecké politice je nejdůležitější postavou prezident Islam Karimov, který je ve svém úřadu třetí funkční období, ačkoli ústava umožňuje pouze dvě. Karimov je prezidentem od roku 1991 a Uzbekistán se pod jeho vedením stal státem s autoritářským režimem. Tento trend dlouhodobě potvrzuje hodnocení organizace Freedomhouse. V tom Uzbekistán patří k nejsilnějším autoritativním režimům na světě.

Volby jsou tedy čistě formální záležitostí. To je také důvodem, proč se OBSE rozhodla volbami nezabývat a do země vyslat pouze symbolickou misi. V Uzbekistánu najdeme pouze nemnoho prvků typických pro průběh voleb v rozvinutých demokraciích. Veškerá média jsou vlastněna státem. Skutečně opoziční síly nejsou uznávány a nemají přístup do médií. Pro parlamentní volby byla udělena registrace pouze čtyřem stranám, z nichž ani jedna není úplně opoziční. Role politických stran v politice je omezená, mnohem důležitější jsou klany.

Nejsilnější stranou v parlamentu je s 33 mandáty Liberálně demokratická strana Uzbekistánu, která se hlásí přímo k prezidentovi Karimovovi. 26 mandátů získala Demokratická strana Uzbekistánu, 20 křesel získala Lidově demokratická strana Uzbekistánu a 15 křesel připadlo Sociálně demokratické straně Uzbekistánu. Volby probíhaly v jednomandátových obvodech podle většinového volebního systému. Ve 41 obvodech o vítězi rozhodne až druhé kolo. Nelze ale od něj čekat nějakou zásadní změnu rozložení sil v dolní komoře parlamentu.

Ačkoli tyto volby politické poměry nezmění, přinesly několik novinek. Počet poslanců dolní komory byl navýšen ze 120 na 150. Z politické soutěže bylo vyřazeno 15 mandátů a rovnou přiděleno Ekologickému hnutí Uzbekistánu. Vláda si od tohoto kroku slibuje, že bude větší prostor věnován ochraně životního prostředí a ochraně zdraví obyvatelstva. Tyto novinky ale nezměnily nic na tom, že volby nelze považovat za svobodné a férové.

Rusko-ukrajinské energetické spory na konci roku 2009

Lukáš Tichý

Koncem minulého roku se podobně jako v předešlých letech, znovu objevilo reálné nebezpečí přerušení dovozu ruských energetických médií přes Ukrajinu do evropských zemí. Tentokrát se riziko týkalo nejen uzavření ruských kohoutků se zemním plynem, ale také s ropou.

Dne 25. prosince 2009 se nejprve šéf ruského energetického gigantu Gazprom Alexej Miller vyjádřil, že v důsledku odmítnutí Mezinárodního měnového fondu vyplatit Kyjevu další část slíbeného kreditu ve výši 3,8 miliardy dolarů, má vážné obavy o schopnosti Ukrajiny zaplatit za prosincové dodávky ruského plynu. Ty se mají pohybovat ve výši zhruba 800 milionů dolarů. Kromě toho Rusko vycházelo z přesvědčení, že radikální nárůst objemu odběru plynu Ukrajiny začátkem prosince a její předzásobení jsou důkazem přípravy Kyjeva na případné uzavření plynovodu. Ukrajinská premiérka Julie Tymošenková ovšem jakékoliv spekulace a problémy s placením za ruský zemní plyn razantně odmítla.

O tři dny později pak Moskva opět varovala Brusel, tentokrát před možným přerušením dodávek ropy přes Ukrajinu na Slovensko, do České republiky a Maďarska. Jádrem sporu mezi Ukrajinou a Ruskem byly podmínky pro tranzit ropy přes ukrajinský přístav Južnyj. Ukrajina požadovala po Rusku, aby platilo více za tranzit ropy a zajistilo větší garance minimálního objemu přepravené ropy. Takové podmínky byly podle ruského provozovatele ropovodů Transněft nepřijatelné a proto jeho prezident Nikolaj Tokarev varoval, že pokud by Ukrajina na těchto požadavcích trvala, hrozí přerušení tranzitu přes Ukrajinu.

Rusko nicméně nakonec s třicetiprocentním nárůstem sazby za tranzit své ropy do Evropy souhlasilo. K odvrácení nové plynové krize v poslední den roku 2009 pak přispělo zejména podepsání nové desetileté dohody mezi Ukrajinou a Ruskem o regulaci dodávek zemního plynu.

Je zcela zřejmé, že Rusko se tentokrát na Nový rok nesnažilo za každou cenu situaci s dodávkami plynu či ropy do Evropy vyhrotit v otevřený konflikt. Moskva si totiž dobře uvědomuje, jak dosavadní plynové a ropné krize poškodily její pověst a že přestává být pro Brusel důvěryhodným a spolehlivým exportérem. Přitom členské státy Evropské unie představují pro Ruskou federaci nejdůležitějšího odběratele nerostného bohatství s tím, že přibližně 60 procent zisků z prodeje ropy a zemního plynu do unie jde do ruského rozpočtu. Nový energetický spor by se pak mohl stát silným impulzem, který ještě více urychlí evropskou snahu o energetickou diverzifikaci a přivede na lukrativní evropské trhy konkurenční dodavatele ropy či plynu.

Projev prezidenta Medveděva o stavu Ruské federace

Vladka Votavová

Ruský prezident Medveděv přednesl 12. listopadu 2009 před Federálním shromážděním každoroční prezidentský projev. Po jeho zářijovém článku „Rusko vpřed“ se jednalo o druhé veřejné poselství, v němž Medveděv představil vlastní politické vize, mnohdy odlišné od těch zažitých putinovských, které byly patrné ještě v loňském projevu.

Ve zmíněném článku prezident tvrdě kritizoval situaci v Rusku a vyzval k otevřené celospolečenské debatě, která měla vygenerovat návrhy řešení post-krizového stavu. Medveděv se v projevu k probíhající diskuzi odkazoval a tak, ačkoli se můžeme jen dohadovat, jakou selekci zmíněné návrhy prošly, jejich přijetím naznačil, že tolik potřebná změna by se v Rusku neměla dít pouze shora, ale i zdola.

Medveděvovým hlavním cílem se stala strukturální modernizace Ruské federace v mnoha ohledech, zejména však v ekonomice, na jejíž stav byl také v projevu kladen největší důraz. Prezident přiznal, že Rusko bylo těžce postiženo ekonomickou krizí, z čehož však neobvinil západ, nýbrž kritizoval „usnutí na vavřínech“ způsobené vysokými příjmy z exportu surovin, na nichž však nemůže být dlouhodobě založena žádná prosperující ekonomika. Proto se, podle Medveděva, musí Rusko zaměřit na moderní technologie, které zajistí jak rozvoj ekonomiky, tak politického systému, administrativního aparátu nebo sociální a právní sféry. Pět zásadních oblastí, za jejichž růst se prezident v projevu zasazoval, byly energetika, strategické a informační technologie včetně vesmírných, telekomunikace a farmaceutický průmysl.

Ruský prezident rovněž varoval před neustálým odvoláváním se na minulost (velmocenské postavení, jaderné zbraně, sovětské úspěchy ve vědě), protože Rusko 21. století potřebuje vlastní identitu, na níž postaví svou demokratickou budoucnost. Kromě výše uvedených impulsů je proto nutné zvýšit prestiž Ruska jako právního státu, což úzce souvisí s bojem proti korupci, privatizovat, zlepšit pověst ruských demokratických institucí, zabránit demografickému poklesu, prohloubit vzdělání (iniciativa Naše nová škola) a podporovat rozvoj občanské společnosti. V zahraniční politice Medveděv prosazoval spolupráci založenou na společných zájmech, zároveň navrhl přehodnotit oblasti, kde ruská politika nezaznamenala úspěch (například návrh Evropské bezpečnostní smlouvy, která by měla zkorigovat ruský vztah se západem).

Medveděvovy návrhy, jejichž největší slabinou je fakt, že postrádají účinné nástroje, jak je realizovat, nutně vzbuzují srovnání s novou ekonomickou politikou a mírovou koexistencí Michaila Gorbačova z 80. let minulého století. Stejně jako Gorbačov, Medveděv usiluje pouze o vylepšení stávajícího systému, znovu destabilizovaného ekonomickou krizí, ale není jasné, kam až může modernizační vize v případě podpory napříč společnostmi dojít. Momentální Medveděvovo počínání naznačuje, že plánuje čelit, v případě jeho kandidatury, současnému premiéru Putinovi v prezidentských volbách v roce 2012, které ukážou, jakou cestou se bude ruský medvěd dále ubírat.

Speciál - Prezidentské volby na Ukrajině 2010

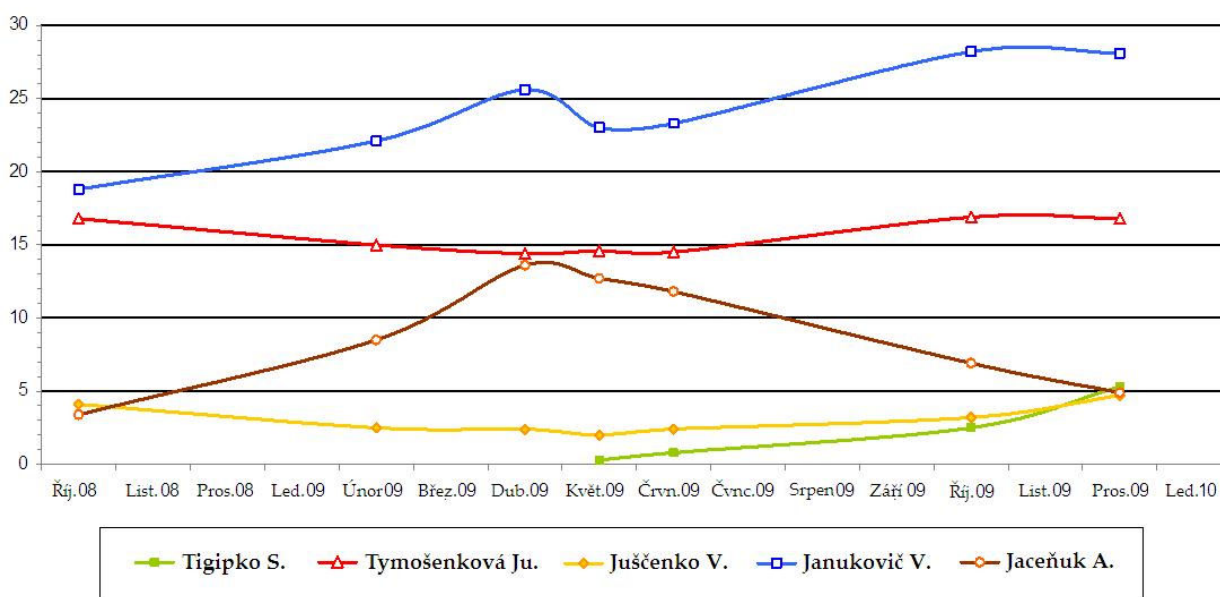
Ukrajina: První kolo prezidentských voleb

Oleg Shenshyn

Dne 17. ledna na Ukrajině proběhne první kolo prezidentských voleb. Jméno nové hlavy státu se definitivně dozvíme teprve po sečtení hlasů z druhého kola, které se koná 7. února 2010. První kolo voleb bude ostře sledovanou událostí, nikoliv však rozhodující.

První kolo má velký význam zejména pro mladé kandidáty Sergeje Tigipka a Arsenije Jaceňuka. Ti v posledních průzkumech veřejného mínění na žebříčku kandidátů obsadili třetí a čtvrté místo. Oba politici se účastní voleb s plným vědomím, že mají malou šanci obsadit prezidentské křeslo. Nicméně, prostřednictvím voleb úspěšně zpopularizovali vlastní jména a tím si připravili odrazový můstek pro budoucí působení v politice.

Změny v hodnocení pěti kandidátů na ukrajinského prezidenta od října 2008 do prosince 2009

Zdroj: www.kiis.com.ua/txt/doc/25122009/pr1.doc

Podle očekávání výsledky hlasování v prvním kole ukončí spekulace ohledně toho, jaký je skutečný rozdíl mezi dvěma vedoucími kandidáty - Julíjí Tymošenkovou a Viktorem Janukovyčem (v dosavadním hodnocení se rozdíl pohybuje mezi 8-16%). Janukovyčův náskok mu pravděpodobně zajistí postup do druhého kola, nikoliv zaručeně vítězství. Není totiž zcela jisté, komu v druhém kole odevzdají své hlasy ti voliči, kteří v prvním kole budou hlasovat pro Sergeje Tigipka, Arsenije Jaceňuka, Vladimira Lytvyna a Petra Symoněnka. S určitostí lze říci, že voliče předáka komunistů Symoněnka převezme Janukovyč, zatímco Juščenkův elektorát bude hlasovat spíše pro Tymošenkovou. Zdrojem nepředvídatelnosti výsledku prvního a druhého kola jsou zejména ti voliči, kteří jsou znechuceni děním na domácí politické scéně, a proto se buď nerozhodli pro žádného z kandidátů, nebo neví, zda budou vůbec hlasovat.

Janukovyč ve své kampani využívá zejména argument o „neschopnosti a neprofesionalitě“ nynější vlády, která „zruinovala“ hospodářství. Vskutku, ukrajinská ekonomika se nachází ve špatném stavu: vnější dluh přesáhl 50% ročního HDP (což pro malé ekonomiky může mít ničivé následky), inflace je nejvyšší v porovnání s ostatními státy SNS a co se týče možného státního bankrotu, Ukrajina je ve světovém měřítku hodnocena jako jeden z pravděpodobných kandidátů. Janukovyč s patřičnou dávkou populismu vyhrožuje vyslovením nedůvěry vládě Tymošenkové. Podle analytiků je to pouhý předvolební trik, sloužící pro mobilizaci voličů. Ve skutečnosti je právě

v zájmu Janukovyče, aby voliči v době předvolební kampaně spojovali se jménem Tymošenkové ekonomický neúspěch.

Předvolební rétorika Tymošenkové se zakládá na vyvolání hysterie proti oligarchům, avšak tato metoda zobrazování Janukovyče jakožto představitele „mafiozního klanu“ již není tak efektivní jako v roce 2005.

Vyšly najevo i nové podrobnosti zdánlivě úspěšného jednání Tymošenkové s Vladimírem Putinem, které proběhlo za velké mediální pozornosti 23. listopadu 2009 v Jaltě. Tehdy vznikla chybná představa, že „Kreml vsadil na Tymošenkovou“. Jak se později ukázalo, Putinovy ústupky měly pragmatický kontext: zajistil si bezpečnost transportu ruského plynu do Evropy, soukromě také s Tymošenkovou vyjednal koupi nadpolovičního podílu akcií předního ukrajinského producenta oceli. Dále se spekuluje, že ruské podniky v nejbližší době podrží monopol na dodávky jaderného paliva pro ukrajinské elektrárny.

Prezidentští kandidáti

Martin Laryš, Oleg Shenshyn

Anatolij Hrycenko

Prozápadní kandidát, armádní specialista, který po mnohaletém působení v armádě zastával v letech 2005-2007 post ministra obrany. Působil jako ředitel významného kyjevského think-thanku, známého jako Razumkovo centrum. Usiluje o vstup Ukrajiny do NATO. Jeho preference jsou nízké a pohybují se na úrovni jednoho procenta.

Arsenij Jaceňuk

Mladý politik (narozen v roce 1974) již stihl být ministrem hospodářství AR Krym (2001-2003), zaujímal vedoucí posty v Národní bance Ukrajiny (2003-2005), byl ministrem hospodářství (2005-2006), vedoucím pracovníkem Juščenkova prezidentského sekretariátu (2006-2007), ministrem zahraničí (2007) a předsedou parlamentu (2007-2008). Na konci roku 2008 založil politický projekt Fronta změn. Změna je hlavní slovo, s nímž Jaceňuk pracoval, protože spoléhal na okoukanost hlavních politických lídrů a znechucenost voličů. Proto mu také mnozí přezdívali „ukrajinský Obama“. Na jaře a v létě byl považován za třetího nejvýznamnějšího prezidentského kandidáta, ale díky nešikovné volební kampani jeho preference poklesly a momentálně svádí boj o třetí místo se Sergejem Tigipkem.

Jeho kandidaturu sponzoruje dněpropetrovský oligarcha Viktor Pinčuk (stejně jako Tigipka) a doněcký multimilionář Leonid Jurušev. S volební kampaní mu pomáhají ruští PR manažeři. Odstoupil od počáteční prozápadní orientace a přešel k „třetí cestě“, izolacionisticko-nacionalistické platformě, čímž se přiblížil krajně pravicovým a levicovým nacionalistickým populistům.

Viktor Janukovyč

Janukovyč je jednou z hlavních postav ukrajinské politiky, neúspěšný kandidát v druhém kole minulých prezidentských voleb, které vyústily v tzv. Oranžovou revoluci. Vrcholnou politickou kariéru zahájil v roce 1997, kdy byl jmenován gubernátorem Doněcké oblasti. V letech 2000-2001 vznikla politická strana s názvem Strana regionů (PR), do jejíhož čela byl Janukovyč zvolen v roce 2003. PR byla před Oranžovou revolucí součástí proprezidentské nomenklatury a oligarchické

koalice Za jednotnou Ukrajinu, založené kvůli parlamentním volbám v roce 2002. Tento blok částečně i díky Janukovyčovi dokázal získat v Doněcké oblasti velmi vysoký počet hlasů a záhy jej prezident Kučma jmenoval do čela vlády. Janukovyče si Kučma vybral i jako kandidáta v prezidentských volbách, kde měl, ač jako zástupce jednoho z nejmocnějších politicko-ekonomických klanů, zachovat stávající poloautoritativní režim. Nicméně ve třetím mimořádném kole prohrál proti Viktoru Juščenkovi a stáhl se do opozice.

V opozici přebýval do března 2006, kdy jeho Strana regionů zvítězila v parlamentních volbách a po několika měsících povolebního handrkování sestavil vládu společně s komunisty a socialisty a usedl do křesla premiéra. Po nekalých praktikách této vlády a (z právního hlediska) pochybném Juščenkově rozpuštění parlamentu se v září 2007 konaly další parlamentní volby, které sice Strana regionů opět vyhrála, ale vládu sestavily bloky Juščenka, Tymošenkové a Lytvyna. Hlavním sponzorem jeho kampaně i politické strany je byznysmen tatarského původu Rynat Achmetov, nejbohatší muž na Ukrajině s významnými obchodními zájmy v zemích EU.

Janukovyčova zahraničněpolitická orientace bývá označována za proruskou, nicméně v poslední době nemá s Moskvou právě nejlepší vztahy a svými sponzory jako právě Achmetov bývá tlačen k většímu důrazu na prozápadní směr zahraniční politiky. V současnosti je jeden ze dvou hlavních favoritů na vítězství v prezidentských volbách, ačkoliv jeho Strana regionů je sužována vnitřními rozpory.

Viktor Juščenko

Opírá se o národně-liberální konglomerát politických stran *Lidová sebeobrana-Naše Ukrajina*. V letech 1999-2001 se stal premiérem a možným nástupcem Leonida Kučmy. V roce 2002 přešel do opozice, s pomocí které počátkem roku 2005 získal prezidentské křeslo. Zpočátku spojenec a od konce roku 2005 hlavní protivník Tymošenkové. Během svého prezidentství prosazoval politiku ukrajinizace jihovýchodních regionů, za což získal pověst rusofoba. Je zastáncem členství v NATO a EU. Ukázal se být slabým lídrem, snadno ovlivnitelným nacionalisticky naladěným okolím. Prezентuje se jako mesiáš a jediný skutečný garant demokracie, který svou účastí ve volbách chce zabránit vítězství Tymošenkové či Janukovyče, protože „oni“ přivedou Ukrajinu k „totalitě.“ Jeho voličskou základnou jsou západoukrajinské regiony - Lvovská, Ivano-Frankovská a Ternopolská oblast.

Volodymyr Lytvyn

Současný předseda parlamentu, který si vybudoval politickou kariéru na umění „vybalancovat“ své politické rivaly. Lytvyn je lídrem marginálního centristického uskupení *Blok Lytvyna*. V devadesátých letech byl klíčovou postavou v administraci prezidenta Kučmy. S jeho jménem je často spojována vražda novináře Georgie Gongadze. V současnosti zastává proruský postoj: je pro udělení oficiálního statusu ruského jazyka na úrovni jednotlivých regionů, obhajuje prodloužení dohody o základně v Sevastopolu, staví se skepticky vůči integraci do západních struktur. Jednoznačně prosazuje parlamentarismus. Lytvynovi je vlastní „prolioligarchická“ rétorika. Voličská základna Lytvyna se nachází v Žitomyrské oblasti.

Petro Symoněnko

Lídr komunistické strany, otevřeně propaguje marxismus-leninismus, v devadesátých letech patřil mezi hlavní oponenty prezidenta Kučmy a byl jedním z nevlivnějších ukrajinských politiků. V současnosti je Symoněnkova politická váha zanedbatelná. Patří k nejradiálnějším odpůrcům členství Ukrajiny v NATO a EU, prosazuje všestrannou integraci s Ruskem a uznání oficiálního statusu ruského jazyka. Jednoznačně prosazuje parlamentarismus, často využívá

„protioligarchickou rétoriku“. Voličskou základnu má v Luganské oblasti, částečně v Doněcké oblasti a na Krymu.

Sergej Tigipko

Jeho politická a bankéřská kariéra je spojena s Dněpropetrovskou oblastí, kde za Sovětského svazu pracoval a působil jako komsomolský funkcionář. Stál ve vedoucích strukturách PrivatBanku, který se později pod vedením Kolomojského přetvořil v jednu z nejmocnějších finančně-průmyslových skupin v zemi. Za premiéra Pavla Lazarenka (1996-97) byl vicepremiérem pro hospodářské reformy, funkci si zachoval i po nástupu Valerije Pustovoitenka do čela vlády a v Juščenkově reformním kabinetě (1999-2000) zastával funkci ministra hospodářství. V letech 2000-2005 byl předsedou strany Dělnická Ukrajina (po volbách v roce 2002 součást provládního bloku), která se v listopadu 2009 přejmenovala na Silnou Ukrajinu. V roce 2004 vedl Janukovyčovu prezidentskou kampaň, později přiznal volební podvody, odstoupil a věnoval se podnikání. Ekonomicky je spíše liberálního zaměření. V současnosti zaznamenává růst volební preferencí a soupeří s Jaceňukem o třetí místo. Kolují zvěsti, že je technickým kandidátem Tymošenkové (v letech 2008-2009 byl jejím poradcem a na počátku 90. let ji pomáhal rozvíjet byznys v Dněpropetrovsku) s úkolem odebrat hlasy Janukovyčovi.

Julija Tymošenková

Nynější předsedkyně vlády (od prosince 2007), předsedkyně koalice politických stran *Blok Julie Tymošenkové*. V 90. letech dosáhla značných podnikatelských úspěchů v energetickém sektoru, ale brzy na to se dostala do konfliktu s prezidentskou vládou Leonida Kučmy, čelila korupčním aférám. V letech 1999-2001 byla více-premiérkou pro otázky energetiky ve vládě premiéra Juščenka. V roce 2002 společně s Juščenkem přešla do opozice, stala se jedním z lídrů „oranžové revoluce“ v roce 2004 a poté vykonávala funkci ministerské předsedkyně až do chvíle, kdy byla v říjnu 2005 obviněna z korupce a prezidentem Juščenkem odvolána.

Tymošenková je charakterizována jako silná a ambiciózní politička, která, narozdíl od Janukovyče, není zcela závislá na oligarších, ale opírá se i o nacionalistické kruhy. Stejně jako Janukovyč, široce využívá PR technologie a populismus.

Pragmatičnost Tymošenkové vede k častým změnám jejich politických postojů. Nehledě na rivalitu se Stranou regionů, v roce 2009 tajně (a neúspěšně) vyjednávala koaliční dohodu. Ještě před několika lety zastávala tvrdý postoj vůči Rusku. V roce 2007 publikovala svůj článek ve *Foreign Affairs* „*Containing Russia*“, kde ve stylu George Kennana popisovala nebezpečí, které představuje „tradiční ruský expansionismus“. Také odsuzuje „Putinův režim“ za „energetické vyděračství“. V tomtéž článku apeluje na Západ k rozhodnějšímu postoji v otázce Jižní Osetie, Abcházie a Podněsterské republiky. Nicméně, to ji nebránilo navázat dobré vztahy s Vladimírem Putinem. V době rusko-gruzinské války v srpnu 2008 (na rozdíl od Juščenka) se nepostavila otevřeně na stranu Gruzie, za což byla kritizována nacionalisticky smýšlející částí svého okolí. V roce 2009 pokračovala v „pragmatické“ politice vůči Rusku: ujistila Moskvu o platnosti dohody o černomořské základně v Sevastopolu do roku 2017, nabídla navázání strategického partnerství, v otázce hladomorů 30. let historickou odpovědnost klade nikoli na Moskvu, ale na bývalé vůdce Ukrajinské SSR.

Během vlády Tymošenkové Ukrajinu těžce zasáhla světová ekonomická krize, které premiérka v podmínkách vnitropolitické krize nebyla schopna efektivně čelit. Vzhledem k tomu, že nemá silné politické spojence, ekonomické problémy řešila půjčkami od MMF, v důsledku čehož zadluženost během trvání jejího mandátu vzrostla téměř třikrát a poroste zřejmě i v roce 2010. V případě volebního vítězství, chce zavést diktaturu zákona v kontextu boje s oligarchy sponzorující Viktora Janukovyče, připravit Ukrajinu na EURO 2012; vybudovat energetickou nezávislost (uhlí a jaderná

energetika jako alternativa plynu), navázat partnerské vztahy s Ruskem a zahájit integraci do EU. Otázku členství v NATO je rozhodnuta předat hlasování v referendu, zatímco v jazykové otázce nehodlá přiznat ruskému jazyku oficiální statut. Silná voličská základna v centrální a v západních částech Ukrajiny.

Newsletter vyjadřuje názory autorů. Názory vyjádřené v textu nemusí být nutně stanoviskem Asociace pro mezinárodní otázky.

Koordinátorka projektu: Nela Srstková Minianalýzy: David Příhoda, Oleg Sheshyn, Martin Laryš, Lukáš Tichý, Vladka Votavová Grafický návrh: Side2 Šablona: Petr Netuka Sazba: Michaela Baginová Kontakt na redakci: newsletter.mep@amo.cz

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) Žitná 27, 110 00 Praha 1 Tel/Fax: +420 224 813 460 E-mail: info@amo.cz / www.amo.cz

© Asociace pro mezinárodní otázky 2010
